

Sygn. akt *XVII AmE 238/18*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	Sędzia SO Anna Maria Kowalik
------------------	-------------------------------------

po rozpoznaniu 15 maja 2020 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **Produkcja spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 10 kwietnia 2018 roku Nr (...)

1. oddala odwołanie;

2. zasądza od (...) Produkcja sp. z o.o. w Ż. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720,00 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia SO Anna Maria Kowalik

Sygn. akt XVII AmE 238/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 10 kwietnia 2018 r. Nr (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej Prezes URE), na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a w związku z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r., poz. 220 ze zm.) (dalej p.e.) w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 23 lipca 2007 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz.U. z 2007 r. Nr 133, poz. 924) (dalej Rozporządzenie) oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1257) w związku z art. 30 ust. 1 p.e., po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego orzekł, że (...) Produkcja sp. z o.o. z siedzibą w Ż. (dalej powód) w dniach 10, 11 i 12 sierpnia 2015 roku, w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w Ż. przy ul. (...), naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 p.e. i za to działanie na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. wymierzył karę pieniężną w wysokości 15 729 zł.

Od powyższej Decyzji powód złożył odwołanie, w którym wniósł o uchylenie Decyzji w całości i umorzenie postępowania ewentualnie o zmianę zaskrzzonej Decyzji poprzez obniżenie wymierzonej kary pieniężnej do kwoty 7 864,65 zł. Ponadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zaskarżonej Decyzji powód zarzucił:

- 1) naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. oraz art. 11d ust. 3 p.e. poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w sytuacji gdy zgodnie z literalną treścią przedmiotowego artykułu, nie ma on zastosowania do art. 11c ust 2 pkt 2 p.e., który to artykuł – w początkowym okresie- był podstawą wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej, a nie art. 11d ust. 3 p.e.;
- 2) naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 56 ust. 6a p.e. poprzez jego błędną wykładnię i niezastosowanie w sytuacji, gdy zostały spełnione przesłanki w nim wymienione;
- 3) naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 56 ust. 6 p.e. poprzez jego błędną wykładnię i nieuwzględnienie przy określeniu wysokości kary pieniężnej nałożonej na powoda.

Pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki złożył odpowiedź na odwołanie, w której wniósł o:

- 1) oddalenie odwołania;
- 2) dopuszczenie oraz przeprowadzenie dowodu z dokumentów zgromadzonych w aktach administracyjnych na okoliczność prawidłowości zaskarżonej Decyzji;
- 3) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Produkcja spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż. zawarł 1 lipca 2010 r. z (...) sp. z o.o. (obecnie (...) sp. z o.o.) Umowę kompleksową dostarczania energii elektrycznej nr (...) zawierającą Załącznik nr (...) z tego samego dnia oraz Załącznik nr 1 do wymienionego Załącznika nr (...) (umowa z załącznikami k. 38-42 akt adm.). Stosownie do § 1 ust. 1 Załącznika nr (...) do Umowy energia elektryczna miała być dostarczana do obiektu mieszczącego się w Ż. przy ul. (...). W myśl § 4 ust. 6 zd. 1 Umowy w przypadku wprowadzenia, na mocy przepisów Prawa energetycznego i aktów wykonawczych do Prawa energetycznego, ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, Klient jest zobowiązany do dostosowania maksymalnego poboru mocy i dobowego poboru energii do planu ograniczeń stosownie do komunikatów, przekazywanych Klientowi na zasadach określonych w obowiązujących przepisach. Z kolei zgodnie z § 4 ust. 7 Umowy maksymalne ograniczenie w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, o którym mowa w § 4 ust. 6/5 Umowy ustala się przy 20 stopniu zasilania na poziomie określonym w Załącznikach do Umowy. Klient oświadcza, że ograniczenia takie nie spowodują zagrożenia bezpieczeństwa ludzi oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych. W myśl zaś § 2 Załącznika nr (...) do Umowy dla obiektu powoda maksymalne ograniczenie w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej ustalono na poziomie 0,00 kW przy 20 stopniu zasilania.

Na wniosek powoda z 25 maja 2013 r. (wniosek k. 41 akt adm.) zwiększona została moc umowna do 320 kW (pismo k. 34 akt adm., wydruk faktury rozliczeniowej k. 42 akt adm.).

Pismem z 15 lipca 2014 roku (...) S.A. przesłał powodowi plan wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej obowiązujący od 1 września 2014 roku do 31 sierpnia 2015 roku. W planie tym uwzględniono moc umowną na poziomie 0,99 MW i moc bezpieczną na poziomie 0,2 MW (plan k. 20 akt adm., mail z 19 sierpnia 2014 r. k. 21 akt adm.).

(...) S.A. (dalej: (...) S.A.” albo (...)) w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości, spowodowanych m. in. wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskim poziomem wód w zbiornikach wodnych i rzekach, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w

rozumieniu postanowień art. 3 pkt 16d p.e. wprowadzając, na podstawie art. 11 c ust. 2 pkt 2 p.e., od godz. 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Tego samego dnia o godzinie 7:55 i 19:55 pojawiły się komunikaty w Programie (...) informujące o wprowadzonych ograniczeniach (okoliczność bezsporna).

Jednocześnie, 10 sierpnia 2015 r. (...) S.A., działając na podstawie art. 11c ust. 3 p.e., powiadomiły Ministra Gospodarki i Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłosiły Ministrowi Gospodarki konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 p.e., tj. w trybie wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia o wprowadzeniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej do dnia 31 sierpnia 2015 r.

Rada Ministrów pozytywnie rozpatrzyła wniosek Ministra Gospodarki wydając 11 sierpnia 2015 r. rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw pod poz. (...) i wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00.

Na wezwanie Prezesa URE (...) S.A. (dalej: (...)), do którego sieci przyłączony jest zakład powoda pismem z 10 maja 2016 r. przedstawił zbiorcze dane wskazujące na stopień niedostosowania się odbiorców ujętych w Planie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązującym w dniach od 10 do 31 sierpnia 2015 r. do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Na podstawie powyższych danych zostały wygenerowane informacje wskazujące na stopień niedostosowania się powoda do wprowadzonych w dniach 10 - 31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w odniesieniu do punktu poboru energii elektrycznej zlokalizowanego w Ż. przy ul. (...) (k. 3-4 akt adm.).

W wyniku analizy ww. dokumentów Prezes URE powziął podejrzenie, że powód, we wskazanym przez (...) obiekcie, nie dostosował się do wprowadzonych 10 - 31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Mając na względzie powyższe, pismem z 19 maja 2017 r. Prezes URE zawiadomił powoda o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej wzywając jednocześnie do zajęcia stanowiska w sprawie, tj. w szczególności do złożenia wyjaśnień dotyczących powodów niedostosowania się do wprowadzonych ograniczeń, a także nadesłania kopii wszelkich dokumentów mogących stanowić dowód w sprawie. Ponadto Prezes URE wezwał powoda do ustosunkowania się do przekazanych mu informacji, otrzymanych przez Prezesa URE od (...), wskazujących na stopień niedostosowania się przez powoda do wprowadzanych w dniach 10 - 31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej (zawiadomienie k. 1- 2 akt adm.).

Pismem z 20 czerwca 2017 r. powód przedstawił Prezesowi URE swoje stanowisko w sprawie, w którym stwierdził, że „W dniach 10 do 12 sierpnia 2015 roku Spółka (...) jako producent narzędzi dla górnictwa i drogownictwa wykonywała czynności produkcyjne pod zamówienia naszych klientów między innymi dla (...) Spółki (...), Kompani Węglowej, Firmy (...) oraz odbiorców drogowych. Proces produkcyjny jest realizowany na nowoczesnych liniach produkcyjnych, w których wykorzystuje się energię elektryczną do zasilania maszyn i urządzeń technologicznych, na których prowadzone są procesy lutowania, hartowania oraz odpuszczania. Są to nasze główne procesy produkcyjne, nie wliczając obróbki mechanicznej na tokarkach. Jako, że urządzenia produkcyjne są połączone ze sobą i ściśle współpracują, produkcja odbywa się w sposób ciągły, nie ma możliwości przerwania procesu bez wystąpienia strat produkcyjnych w postaci zniszczenia części produkcji. Stopniowe wygaszanie procesu produkcyjnego także musi odbywać się w sposób kontrolowany, ze względu na bezpieczeństwo produktów, urządzeń oraz ludzi tam pracujących. Spółka w dniu 15.07.2014 roku otrzymała plan ograniczeń w poborze energii elektrycznej obowiązujący w dniach od 1 września 2014 do 31 sierpnia 2015 od dystrybutora (...). W informacji wyjaśniającej do tegoż planu, Spółka otrzymała informacje, że wyłączenia dotyczą sytuacji ekstremalnych typu wojna, ataki terrorystyczne, embargo, strajki generalne i inne (kopia w załącznikach). Ostatnie ograniczenia w poborze energii elektrycznej były w latach 80 tych, których młode pokolenia nie pamiętają, więc w zakładzie nie było wiedzy jak postępować w takim wypadku i na co

zwracać uwagę. Nagłe wprowadzenie stopnia 20 ograniczeń nie zostało bezpośrednio zakomunikowane Spółce przez dystrybutora energii na drodze mailowej czy telefonicznej, jedynie dostępne pozostawały informacje i komunikaty ogłaszane przez radio na falach długich PR i komunikaty na stronie URE. Nikt w spółce nie odsłuchiwał radia oraz nie śledził bieżących komunikatów ogłaszanych przez URE w tych dniach. Więc Spółka nie posiadała wiedzy aby zastosować ograniczenia. Również proces produkcji nie jest procesem elastycznym, aby z godziny na godzinę, czy w danej chwili wyłączyć prawie 80% zakładu. Technicznie doprowadzić to może do uszkodzenia wielu urządzeń oraz wyrobów w procesie". (pismo z załącznikami k. 9- 22 akt adm.)

Następnie pismem z 27 czerwca 2017 r. Prezes URE wezwał (...) do ustosunkowania się do ww. pisma powoda (pismo k. 24 akt adm.), na co uzyskał odpowiedź w piśmie z 23 sierpnia 2017 r. (pismo z załącznikami k. 29-31 akt adm.).

Pismem z 1 grudnia 2017 r. zawiadomiono powoda o zakończeniu postępowania dowodowego w niniejszej sprawie i poinformowano o możliwości zapoznania się z materiałem dowodowym oraz o możliwości złożenia uwag i wyjaśnień w terminie 7 dni od dnia doręczenia tego pisma (k. 60 akt adm.).

10 kwietnia 2018 r. Prezes URE wydał zaskarżoną Decyzję (Decyzja k. 69-75 akt adm.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych w trakcie postępowania administracyjnego, których autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem zaskarżona Decyzja jest słuszna i ma oparcie w przepisach prawa a podnoszone przez powoda zarzuty nie są trafne, stąd nie mogą skutkować uchYLENIEM, czy też jej zmianą.

Stosownie do § 5 pkt 1 Rozporządzenia powód jest podmiotem zobowiązanym do stosowania się do wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, bowiem moc umowna w odniesieniu do obiektu powoda zlokalizowanego w Ż. przy ul. (...) określona została na poziomie 0,990 kW, a zatem powyżej wskazanej w § 5 pkt 1 Rozporządzenia wielkości 300 kW.

Zgodnie z przepisem art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3.

W rozpoznawanej sprawie Prezes URE zarzucił powodowi niezastosowanie się do ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11 i 11d ust. 3 p.e.

Stosownie do treści tego ostatniego przepisu, **„W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.”**

Z kolei zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 2 p.e. w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła. W razie wystąpienia takiej sytuacji Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła (art. 11 ust. 7 p.e.).

Zagrożenie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej może powstać w szczególności w następstwie:

1) działań wynikających z wprowadzenia stanu nadzwyczajnego;

2) katastrofy naturalnej albo bezpośredniego zagrożenia wystąpienia awarii technicznej w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558, z późn. zm.);

3) wprowadzenia embarga, blokady, ograniczenia lub braku dostaw paliw lub energii elektrycznej z innego kraju na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub zakłóceń w funkcjonowaniu systemów elektroenergetycznych połączonych z krajowym systemem elektroenergetycznym;

4) strajku lub niepokoju społecznego;

5) obniżenia dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości, o których mowa w art. 9g ust. 4 pkt 9, lub braku możliwości ich wykorzystania. (art. 11c ust. 1 p.e.).

W przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;

2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin. (art. 11c ust. 2 p.e.).

Operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7. (art. 11c ust. 3 p.e.).

Reasumując, w razie powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

a) po pierwsze, może wprowadzić ograniczenia w dostarczeniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jej części do czasu wejścia Rozporządzenia, o którym mowa w art. 11 ust. 7 p.e., lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin;

b) po drugie, niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa URE o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie rozporządzenia.

W rozpoznawanej sprawie (...) skorzystały z obu uprawnień tj. w dniach 10-12 sierpnia 2015 roku wprowadziły ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej oraz powiadomiły Ministra Gospodarki o konieczności wprowadzenia ograniczeń na dłuższy okres. Rada Ministrów 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00.

Okoliczność, iż doprecyzowanie okresu na jaki OSP może wprowadzić przedmiotowe ograniczenia znajduje się w treści art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., nie oznacza, że nie zostały one wprowadzone na podstawie art. 11d ust. 3 p.e. Treść przedmiotowych regulacji prawnych tj. art. 11 c ust. 2 pkt 2 oraz art. 11 d ust. 3 p.e. pozostaje w ścisłym związku, albowiem dopiero łączna ich treść określająca podstawę do wprowadzenia ograniczenia przez OSP w okresie występowania zagrożenia tj. art. 11 d ust. 3 p.e. oraz możliwy okres, czemu służy art. 11c ust. 2 pkt 2, którego stosowanie

jest możliwe już w sytuacji powstania zagrożenia, umożliwi skuteczne wprowadzenie przedmiotowego ograniczenia przez OSP, tj. w ściśle ograniczonym czasie i na ściśle określonym terytorium.

Jednocześnie w tym miejscu podkreślenia wymaga, że nie ma znaczenia, iż w art. 11 c ust. 2 pkt 2 p.e. jest mowa o wprowadzeniu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii a w art. 11 d ust. 3 p.e. o wprowadzeniu ograniczeń w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii, ponieważ wdrożenie ograniczeń w przesyłaniu lub dystrybucji energii normowane jest z punktu widzenia operatora, podczas gdy ograniczenia te w istocie stanowią ograniczenia w dostarczaniu energii przekładające się na ograniczenia w poborze tej energii, wywołujące skutki dla odbiorcy. Tym samym należało uznać, że w danym zakresie ustawodawca posłużył się różnymi wyrazami dla opisanego tego samego, aczkolwiek z perspektywy dwóch różnych stron- operatora i odbiorcy.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że w art. 11, 11c i 11 d p.e. ustawodawca wielokrotnie i konsekwentnie posługuje się sformułowaniem o wprowadzeniu „ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii”. Mianowicie ustawodawca uregulował m.in., iż w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (art. 11 ust. 1 pkt 2 p.e.); podał na czym rzeczono ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej polegają (art. 11 ust. 3 p.e.); upoważnił Radę Ministrów do określenia w drodze rozporządzenia szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń, o których mowa w ust. 1 (art. 11 ust. 6 p.e.), w związku z czym w Rozporządzeniu zawarto szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz konkretnie w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła, stąd Rozporządzenie odnosi do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, w tym określa zakres planów wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii (art. 11 ust. 6a pkt 4 p.e.); wskazał w art. 11 c ust. 1 p.e. w następstwie czego może powstać zagrożenie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i jakie kompetencje ma operator w razie powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, włącznie z możliwością wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii (art. 11c ust. 2 p.e.); zaś w art. 11d ust. 1 p.e. wprost odniósł się do sytuacji wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej opisanego w art. 11 c ust. 1 p.e., normując jakie działania podejmuje wówczas operator oraz ustanawiając jednocześnie w art. 11 d ust. 3 p.e. dla operatorów, w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, możliwość wprowadzania ograniczeń w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.

Wynika z tego, że skoro ustawodawca cały czas w powołanych przepisach odnosi się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii to w art. 11 d ust. 3 p.e., w którym ustanawia możliwość wprowadzenia ograniczeń w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii na wypadek wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, do którego odnoszą się wszystkie pozostałe wymienione przepisy poruszające kwestie przedsięwzięcia działań zapobiegawczych w postaci ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, faktycznie reguluje tożsamą czynność wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii.

Ostatecznie za taką konkluzją przemawia uregulowanie z art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e., iż karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. Oznacza ono bowiem, że m.in. na mocy art. 11 d ust. 3 p.e. traktującym dosłownie o wprowadzaniu ograniczeń w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii w rzeczywistości wprowadzane są ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii.

W świetle powyższego OSP posiadała kompetencję do wprowadzenia przedmiotowych ograniczeń w poborze energii w myśl art. 11d ust. 3 p.e., zaś okres i zakres terytorialny ich obowiązywania, na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. wprowadzono od godziny 10:00 - 10 sierpnia 2015 roku z informacją o zgłoszonej konieczności wprowadzenia dalszych ograniczeń w trybie art. 11 ust. 7 p.e. Jak już bowiem wskazano, OSP mogło wprowadzić przedmiotowe ograniczenia do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 p.e., lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin. Wskazać przy tym należy, iż jedynie realizacja działań z zachowaniem przedstawionej wyżej kolejności umożliwiła uzyskanie podstawowego celu powołanej ustawy, jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w kraju.

Zatem przepis art. 11d ust. 3 p.e. stanowi samoistną materialnoprawną podstawę do wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej a niezastosowanie się do nich przez podmioty do tego zobowiązane jest sankcjonowane karą pieniężną określoną w art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. Tym samym przekroczenie poboru energii nie tylko w dniach od 12 do 31 sierpnia 2015 r. kiedy obowiązywało rozporządzenie Rady Ministrów w kwestii ograniczeń, ale również w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. kiedy obowiązywały ograniczenia wprowadzone przez OSP na mocy art. 11d ust. 3 p.e., jest zagrożone karą pieniężną z art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e.

Przy czym skoro to operatorzy systemu elektroenergetycznego wprowadzają ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na zasadzie art. 11d ust. 3 p.e. stosowanie się do ograniczeń w poborze energii obciąża odbiorców tej energii, którzy podlegają karze w razie naruszenia ustalonych przez operatorów ograniczeń. Zgodnie bowiem z treścią art. 56 ust.1 pkt 3a p.e. karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3.

Powód nie dostosował się do wprowadzonych na podstawie art. 11 i 11d ust. 3 p.e ograniczeń w poborze energii. Według Prezesa URE niedostosowanie miało miejsce w dniach od 10 do 12 sierpnia 2015 roku, co stwierdził w Decyzji, w której oznaczono wartości przekroczeń poboru dla 10, 11 i 12 sierpnia 2015 r., czyli każdego dnia z osobna i obliczono karę w oparciu o łączne przekroczenie mocy w ciągu tych trzech dni.

Podkreślenia wymaga, iż niedostosowanie się przez powoda do ograniczeń wystąpiło mimo, że komunikaty na temat wprowadzenia ograniczeń ogłoszone zostały w radiu- 10 sierpnia 2015 r. o godzinie 7:55 i 19:55 w programie (...). Natomiast komunikaty przekazywane drogą radiową były dla powoda wiążące. Wynika to zarówno z § 12 ust. 2 Rozporządzenia ustanawiającego generalny sposób powiadomienia o obostrzeniach drogą radiową w komunikatach energetycznych właśnie w programie (...) o godzinie 7⁽⁵⁵⁾ i 19⁽⁵⁵⁾, jak też z § 4 ust. 6 Umowy, w którym stwierdzono, że klient jest zobowiązany do dostosowania maksymalnego poboru mocy i dobowego poboru energii do planu ograniczeń stosownie do komunikatów, przekazywanych klientowi na zasadach określonych w obowiązujących przepisach. Tym samym wobec powiadomienia powoda drogą radiową zgodnie z § 12 Rozporządzenia, wydanego prawidłowo na podstawie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 11 ust. 6 p.e., ma ono oparcie w przepisach prawa, tym bardziej, że do kompetencji Rady Ministrów przekazano w trybie art. 11 ust. 6 a p.e. w szczególności określenie w rozporządzeniu sposobu podawania do publicznej wiadomości informacji o ograniczeniach w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła.

Powód powinien zatem podporządkować się nakazom zawartym w rzeczonych komunikatach. Istotnym jest, że w dalszym ciągu program(...)jest jednym ze środków komunikowania o najszerszym zasięgu. Takim środkiem nie jest jeszcze internet, stąd przekazywanie komunikatów tą drogą mogłoby stać się wykluczające dla niektórych przedsiębiorców. Natomiast program (...) jako środek masowego przekazu, który dociera do najszerszego kręgu odbiorców nie może być uznany za system powiadamiania niespełniający standardów demokratycznego państwa prawa.

Zaistniała zatem przesłanka do nałożenia na powoda przez Prezesa URE kary pieniężnej, która ma charakter obligatoryjny.

Przechodząc do wymiaru kary Sąd zważył, iż stosownie do przepisu art. 56 ust. 3 p.e. wysokość kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1 pkt 1-38, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym (...). Zgodnie natomiast z ust. 6, ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinięcia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. Ponadto, według ust. 6a Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.

Oceniając stopień szkodliwości czynu Sąd, mając na względzie powyższe rozważania musiał wziąć pod uwagę, że powód przekroczył pobór energii w dniu 10 sierpnia 2015 r. w godzinach od 11:00 do 21:00, 11 sierpnia w godzinach od 11:00 do 16:00 oraz 12 sierpnia od 11:00 do 13:00 czyli w sumie 5,2431000 MW w godzinie.

Powód nie stosując się do ograniczeń wprowadzonych ze względu na wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu postanowień art. 3 pkt 16d p.e., dokonując przekroczenia w powyższym zakresie, w sposób bezpośredni oddziaływał negatywnie na bezpieczeństwo energetyczne kraju. Skutkiem takiego działania mogło być wystąpienie rzeczywistego zagrożenia w pracy całego krajowego systemu elektroenergetycznego. Zagrożenie dla pracy (...) jest potęgowane jeśli również inni odbiorcy nie stosują się do ustalonych ograniczeń w poborze energii, dlatego tak ważne jest podporządkowanie poszczególnych odbiorców wprowadzonym restrykcjom. Nie można zatem nie rozpatrywać naruszenia powoda w kontekście niebezpieczeństwa jakie niesie choćby jednostkowe nieznaczne przekroczenie poboru energii przyczyniające się do ogólnego wzrostu przekroczeń wpływających na pracę (...). Wobec więc tego, że nawet nominalnie niewysokie przekroczenie przekłada się na ryzyko doprowadzenia do zakłócenia tak istotnego dla całego kraju systemu, należało uznać, że przekroczenia jakich dopuścił się powód nie były znikomo szkodliwe, ich stopień szkodliwości jest większy niż znikomy.

Powyższe nie oznacza odpowiedzialności zbiorowej, ponieważ powód odpowiada tylko za przekroczenia, których dopuścił się indywidualnie. Jedyne waga tych przekroczeń jest potęgowana w perspektywie skutków jakie mogą wystąpić w (...) stanowiącym niejako „system naczyń połączonych”, przez co może dojść do tzw. blackout-u, czyli awarii i kompletnego odcięcia energii mającego daleko idące konsekwencje. Implikacje te jednak nie wystąpiły, dlatego nie doszło ostatecznie do wyrządzenia szkód. Tym niemniej waga naruszonego przez powoda obowiązku jest niezwykle duża, ponieważ od jego spełnienia zależało bezpieczeństwo pracy (...), a przez to bezpieczeństwo energetyczne kraju mające przełożenie na gwarancję dostaw energii do wszystkich odbiorców.

Z tego względu odstąpienie od nałożenia na powoda kary na podstawie ww. przepisu art. 56 ust. 6a p.e., zgodnie z którym Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek, nie było możliwe.

W kwestii zawinienia trzeba natomiast podnieść, iż profil działalności powoda, który zajmuje się produkcją narzędzi dla górnictwa i drogownictwa nie wyklucza konieczności podporządkowania się wprowadzanym ograniczeniom poboru energii. Powód nie jest bowiem podmiotem chronionym przed wprowadzanymi ograniczeniami, jak choćby szpitale i inne obiekty ratownictwa medycznego (§ 6 ust. 1 Rozporządzenia). Będąc zatem zobowiązanym do stosowania się do ograniczeń nie podjął możliwych działań ostrożnościowo- prewencyjnych, w tym nie ustalił na przyszłość postępowania, które pozwoliłoby na wdrożenie ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii przyjętych dla powoda w Załączniku do Umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej, adekwatnie do zaordynowanych stopni zasilania. Z kolei jeśli powód, że wobec specyfiki jego działalności nie mógł w odpowiednim czasie wyłączyć urządzeń zasilanych energią elektryczną, to powinien zwrócić się o zwiększenie dopuszczalnej mocy bezpiecznej dla zakładu, czego jednak nie uczynił w stosownym czasie. W ocenie Sądu świadczy to o braku należytej staranności powoda, który z uwagi na rozmiar i proces produkcji powinien wykazać się dużą zapobiegliwością.

Jeśli chodzi o dotychczasowe zachowanie podmiotu Sąd przyjął, iż brak jest danych na temat wcześniejszych naruszeń prawa energetycznego przez powoda.

Mając na uwadze limit kary określony treścią art. 56 ust. 3 p.e. Sąd uznał więc, że kara w wysokości 15 729 zł będzie adekwatna do wysokości przekroczenia. Wysokość kary pieniężnej stanowi bowiem iloczyn 3 000 zł i łącznego przekroczenia mocy odpowiadającej MW w poszczególnych godzinach doby (5,2431000 MW x 3 000 zł). Wartość mnożnika wynika z tego, iż pozwany wziął pod uwagę poziom najwyższej możliwej ceny rozliczeniowej za 1 MWh energii elektrycznej na rynku bilansującym, tj. 1 500 zł (odnotowanej 7 stycznia 2016 roku), której należałoby się spodziewać przy ograniczonej podaży energii elektrycznej w okresie 10- 31 sierpnia 2015 roku.

W ocenie Sądu zastosowany algorytm nie tylko prowadzi do ustalenia kary proporcjonalnej do zakresu naruszenia, ale jednocześnie wobec jego wykorzystywania do obliczania kary w każdym przypadku naruszania przez odbiorców ograniczeń w poborze energii służy przejrzystości i zapobiega dysproporcjom.

Zdaniem Sądu wymierzona kara nie jest nadmiernie uciążliwa dla powoda, jest odpowiednia do charakteru popełnionego czynu oraz skutków naruszenia obowiązujących norm. Kara ta nie wpłynie ponadto na pogorszenie kondycji finansowej powoda oraz jego płynności finansowej i pozostaje we właściwej proporcji do uzyskanego przez powoda w poprzednim roku podatkowym przychodu wynoszącego (...) zł.

W ocenie Sądu kara ustalona w tych granicach spełni swoje podstawowe cele w zakresie oddziaływania szczególnego na powoda, jak również funkcję prewencji ogólnej. Tak ustalona kara nie przekracza również możliwości płatniczych powoda. Warto w tym miejscu podkreślić, że kara administracyjna nie stanowi odpłaty za popełniony czyn, lecz ma charakter środka przymusu służącego zapewnieniu realizacji wykonawczo – zarządzających zadań administracji agregowanych przez pojęcie interesu publicznego (tak Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 31 marca 2008r., sygn. akt SK 75/06, OTK-A 2008, Nr 2, poz. 30). Wskazać przy tym należy, iż kara w nałożonej wysokości, relatywnie niska i zarazem adekwatna do zakresu stwierdzonego naruszenia będzie również odpowiednio odczuwalna, na tyle dolegliwa, aby spełniła swoje funkcje. Należało zatem przyjąć, iż kara w w/w wysokości będzie na tyle odczuwalna dla powoda, aby spełniła swoją funkcję represyjną i zapobiegawczą sprawiając, że powód, jako podmiot ukarany będzie stosował się do obowiązującego porządku prawnego, a także wychowawczą oddziałując zniechęcająco na innych przedsiębiorców do podejmowania działań niezgodnych z prawem.

Biorąc powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia, oddalił wniesione przez powoda odwołanie na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Z uwagi na nieuwzględnienie odwołania, powoda należało uznać za stronę, która przegrała proces i zasądzić od niego na rzecz pozwanego zwrot kosztów procesu, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 720,00 zł ustalone w oparciu o § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015, poz. 1804 ze zm.).

Sędzia SO Anna Maria Kowalik